《福乐智慧》维也纳抄本

（回鹘文）

Yusuf haṣ ḫajib

ḲUTAḌƠIU BILIK

XINJIANG HƏLḲ NƏXRIYATI

《福乐智慧》维也纳抄本（影印本）
玉素甫·哈斯·哈吉甫 著

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放路306号）
新疆新华书店发行 新疆新华印刷厂印刷
787×1092毫米 16开本12.75印张4插页
1985年5月第1版 1986年1月第1次印刷
印数：1——700

书号：M10098·1046 定价：20.00元

«قۇتادغۇ بىلىك» ۋېنا نۇسخىسى
(فاكسىمال نۇسخە)
يۇسۇپ خاس ھاجىپ
•
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىر تازاتلىق كوچا №306)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 1-باسما زاۋۇدىدا بېسىلدى
فورماتى: 787×1092 مىللىمېتىر 1/16
باسما تاۋىقى: 12.75. قىستۇرما ۋاراق: 4.
1985-يىل 5-ئاي 1-نەشرى
1986-يىل 1-ئاي 1-بېسىلىشى
كىتاپ نومۇرى: M:0098.1046
تىراژى: 1—700
باھاسى: 20.00 يۈەن

تقلیلات و ضعف

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

关于出版《福乐智慧》维也纳抄本的说明

《福乐智慧》的维也纳抄本，是由现属阿富汗的赫拉特城一位名叫艾山哈拉·沙依勒·夏米斯的人用回鹘文抄写的。据抄写者的书末按语来看，抄写完稿于回历843年（公元1439年）一月四日（即6月17日）。由于此书抄写于赫拉特，所以也被称为“赫拉特抄本”。某些学者认为，这个抄本是从阿拉伯文本转写的，由于转写者的失误，其中有许多文字错误，同其他抄本比较，还有一些诗节脱落了。

这个抄本于回历879年（公元1474年）从阿富汗流传到土耳其。（公元1795年）又被奥地利东方学者哈米尔·波尔格斯塔勒带到了奥地利，现藏于维也纳图书馆。

《福乐智慧》最早被发现而和世界学术界见面的就是维也纳抄本。因此，从十九世纪末以来，东方学者们都是首先在这一抄本的基础上开展《福乐智慧》研究的。起初，由匈牙利突厥学家万别里和俄罗斯学者拉德洛夫在这一抄本的基础上，发表了《福乐智慧》的部分转写，部分译文（俄语和德语）。1897年，丹麦突厥学家汤姆森修订了上述二位学者所出版本中的错误。从此，国际学术界开始了对《福乐智慧》的研究。之后，又发现了《福乐智慧》的开罗抄本和费尔干纳抄本，这就给研究工作开创了更广阔的领域。

为了提供给有关单位和个人进行研究，我们特土耳其语言学会于1943年影印的维也纳抄本，重新影印出版。马洛夫在这个抄本的后面，还编入了作为维吾尔文的范本的《乌古斯传》片段、一首颂诗以及铁本耳汗王的较令并写了按语。我们也照样予以附录，谨此说明。

新疆维吾尔自治区少数民族古籍搜集整理出版规划领导小组办公室

一九八五年一月

ۋېنادا ساقلانغان «قۇتادغۇ بىلىك» قوليازما نۇسخىسىنىڭ نەشر قىلىنىشى توغرىسىدا

«قۇتادغۇ بىلىك» نىڭ بۇ نۇسخىسى ھازىرقى ئافغانىستاننىڭ ھېرات شەھىرىدە ھەسەن قارا سائىل شەمس نامىلىق كىشى تەرىپىدىن قەدىمقى ئۇيغۇر يېزىغىدا كۆچۈرۈلگەن، كاتتا سېپىنىڭ كىتاب ئاخىرىغا يازغان ئىلاۋىسىگە قارىغاندا، كۆچۈرۈش ئىشى ھىجرىيە 843 - يىلى (مىلادىيە 1439 - يىلى)، نۇھەررەم ئېيىنىڭ 4 - كۈنى (يەنى 17 - ئىيۇندا) تاماملانغان. بۇ نۇسخە ھېرات شەھىرىدە كۆچۈرۈلگىنى ئۈچۈن «ھېرات نۇسخىسى» دەپ ئاتىلىدۇ. بەزى مائارىپلارنىڭ پىكرىگە قارىغاندا، بۇ نۇسخە ئەرەپ يېزىغىدىكى نۇسخىدىن كۆچۈرۈلگەن ۋە كاتتىپنىڭ سەۋەنلىكىدىن بىر مۇنچە ئىملا خاتالىرىغا يول قويۇلغان؛ جۈملىدىن، باشقا نۇسخىلارغا قارىغاندا، بىر نۇنچە بېيىتلار كەم چىققان.

بۇ نۇسخە ھىجرىيە 879 - يىلى (مىلادىيە 1474 - يىلى) ئافغانىستاندىن تۈركىيىگە كەلتۈرۈلگەن ۋە 1795 - يىلى ئاۋستىرىيىلىك شەرقشۇناس ھامىمر پۇرگىستال بۇ نۇسخىنى ئاۋستىرىيىگە ئېلىپ كەتكەن، ھازىر ۋېنا كۇتۇپخانىسىدا ساقلانماقتا.

«قۇتادغۇ بىلىك» نىڭ ئىلىم دۇنياسىغا ھەممىدىن بۇرۇن مەلۇم بولغان نۇسخىسى مۇشۇ ۋېنا نۇسخىسىدۇر. چۈنكى 19 - ئەسىرنىڭ ئاخىرىدىن ئېتىبارەن، شەرقشۇناسلار تۈنجى قېتىم مۇشۇ نۇسخە ئاساسىدا «قۇتادغۇ بىلىك» تەتقىقاتىنى باشلاشقا مۇۋەپپەق بولغان. دەسلەپ ۋېنگرىيىلىك تۈركولوگ ئارمىن ۋامبىرى بىلەن رۇس ئالىملىرىدىن ۋىلھېلم رادلوۋ مۇشۇ نۇسخىغا ئاساسلىنىپ «قۇتادغۇ بىلىك» نىڭ تۈنجى تىرانسكرىپسىيىسى بىلەن بىر قىسىم تەرجىمىسىنى (رۇس ۋە نېمىس تىللىرىدا) ئېلان قىلدى. 1897 - يىلى دانىيە تۈركولوگلاردىن ۋىلھېم تومسن يۇقۇرىدىكى ئىككى ئالىمنىڭ تىرانسكرىپسىيە بېرىشتە سادىر قىلغان خاتالىرىنى تۈزىتىپ چىققان ۋە شۇندىن ئېتىبارەن «قۇتادغۇ بىلىك» ھەققىدىكى تەتقىقاتلار باشلىنىپ كەتتى. شۇ ئارىدا «قۇتادغۇ بىلىك» نىڭ قاھىرە نۇسخىسى بىلەن پەرغانە نۇسخىسى تېپىلىپ، بۇ تەتقىقاتقا تېخىمۇ كەڭ زېمىن يارىتىلدى.

ئەسەرنىڭ بۇ نۇسخىسى ئالاقىدار ئورۇن ۋە شەخسلەرنىڭ تەتقىق قىلىشى ئۈچۈن، تۈركىيە تىل قۇرۇمى (جەمىيىتى) تەرىپىدىن 1943 - يىلى نەشر قىلىنغان فوتو نۇسخىسىدىن قايتا سۈرەتكە ئېلىپ نەشر قىلدۇق ۋە مالۇۋ ئۇيغۇر يېزىقىنىڭ نەمۇنىلىرى سۈپىتىدە «تۇتادغۇ بىلىك»نىڭ ئاخىرىغا «ئوغۇزنامە»نىڭ پارچىسى، بىر قەسىدە، تۆمۈر قۇتلۇق خانىنىڭ يارلىغى قاتارلىقلارنى ئىلاۋە قىلغان. بىز شۇ پېتىچە قوشۇپ ئالدۇق.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ
قەدىمقى ئەسەرلىرىنى رەتلەش، نەشر قىلىشنى پىلانلاش
رەھبەرلىك گۇرۇپپا ئىشخانىسى

1985 - يىل يانۋار

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

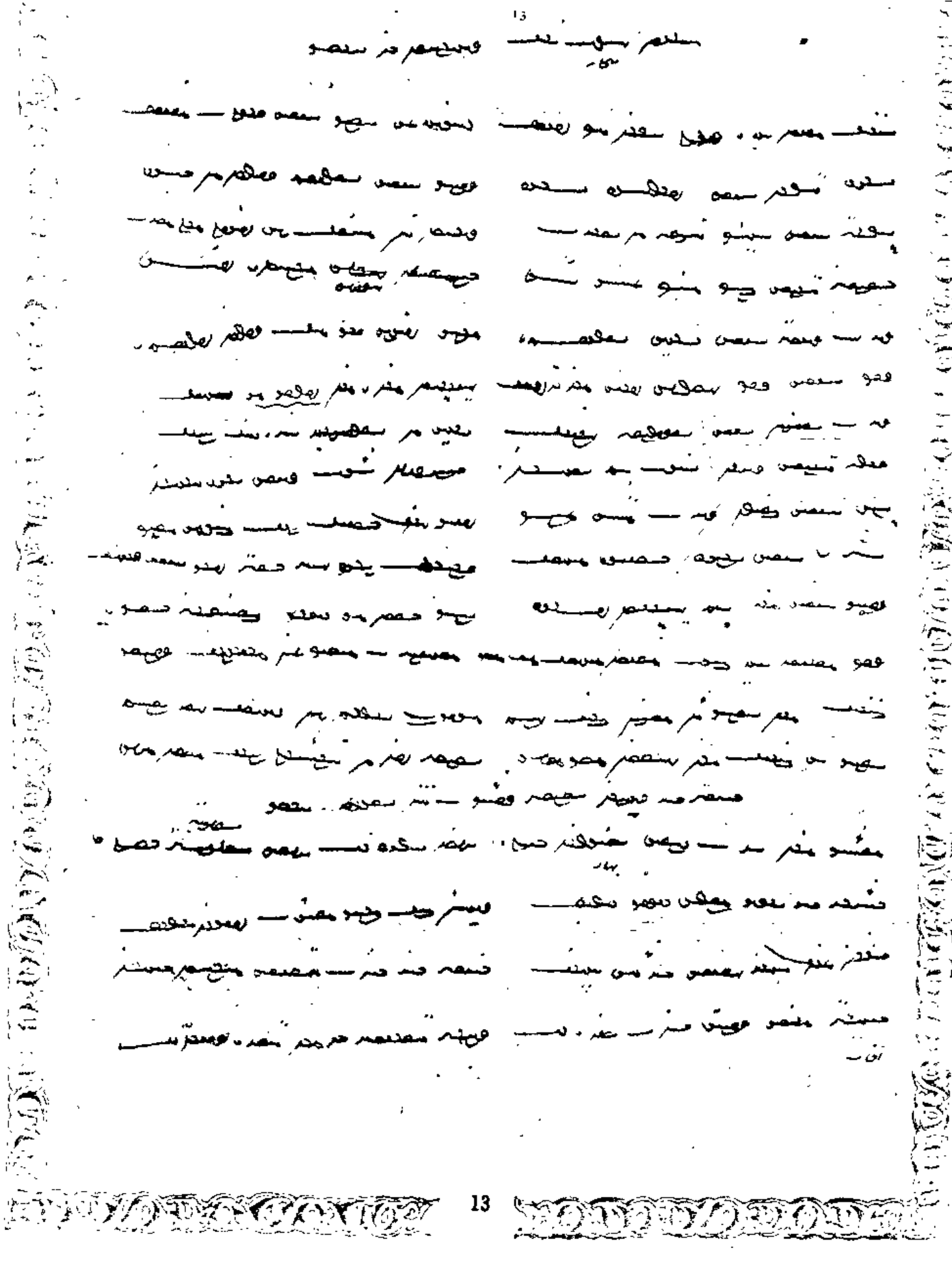

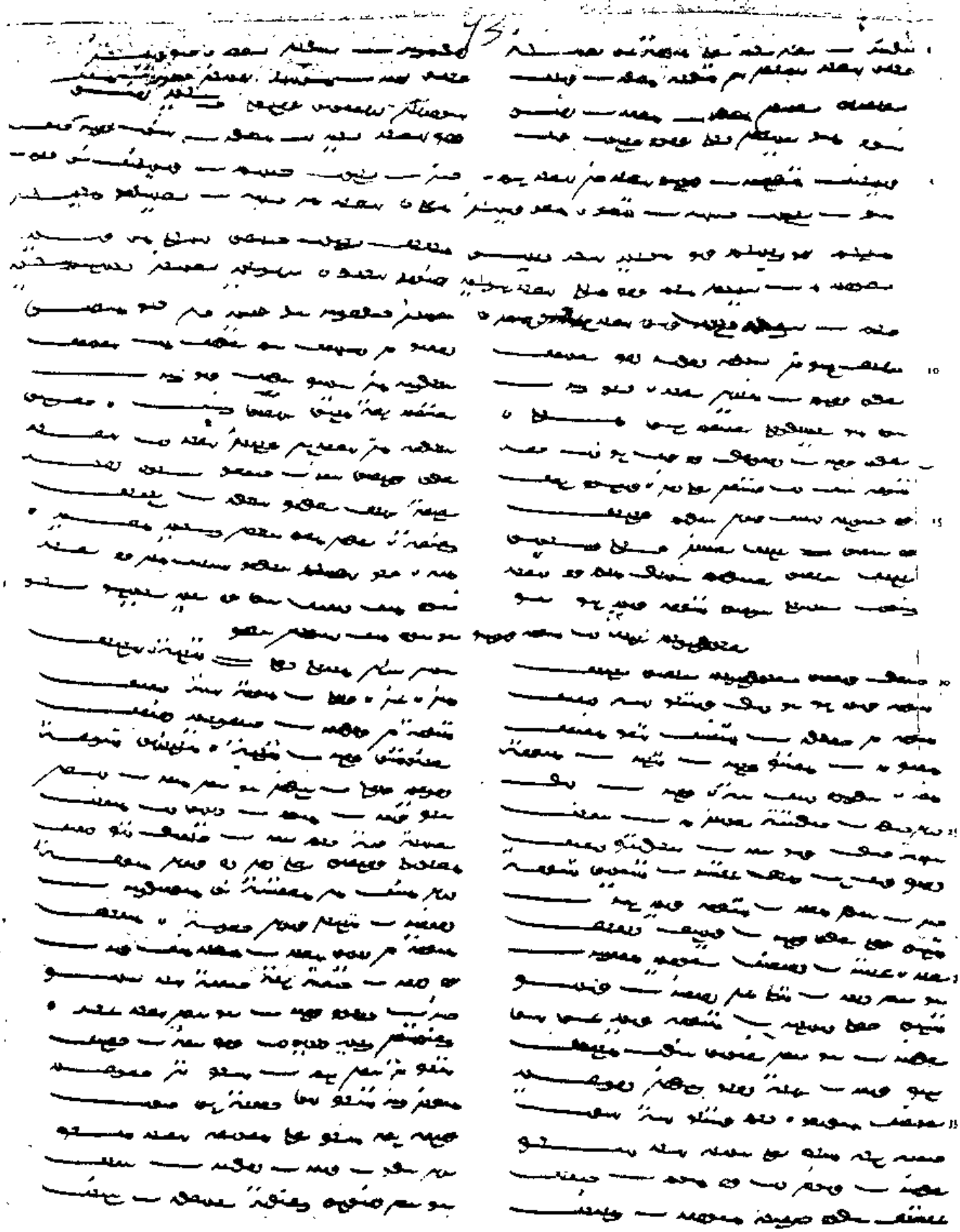

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

آمین یارب العالمین

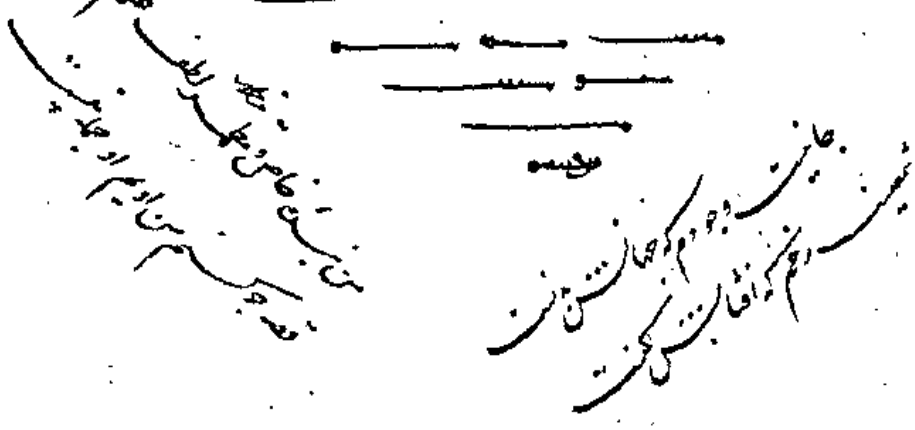

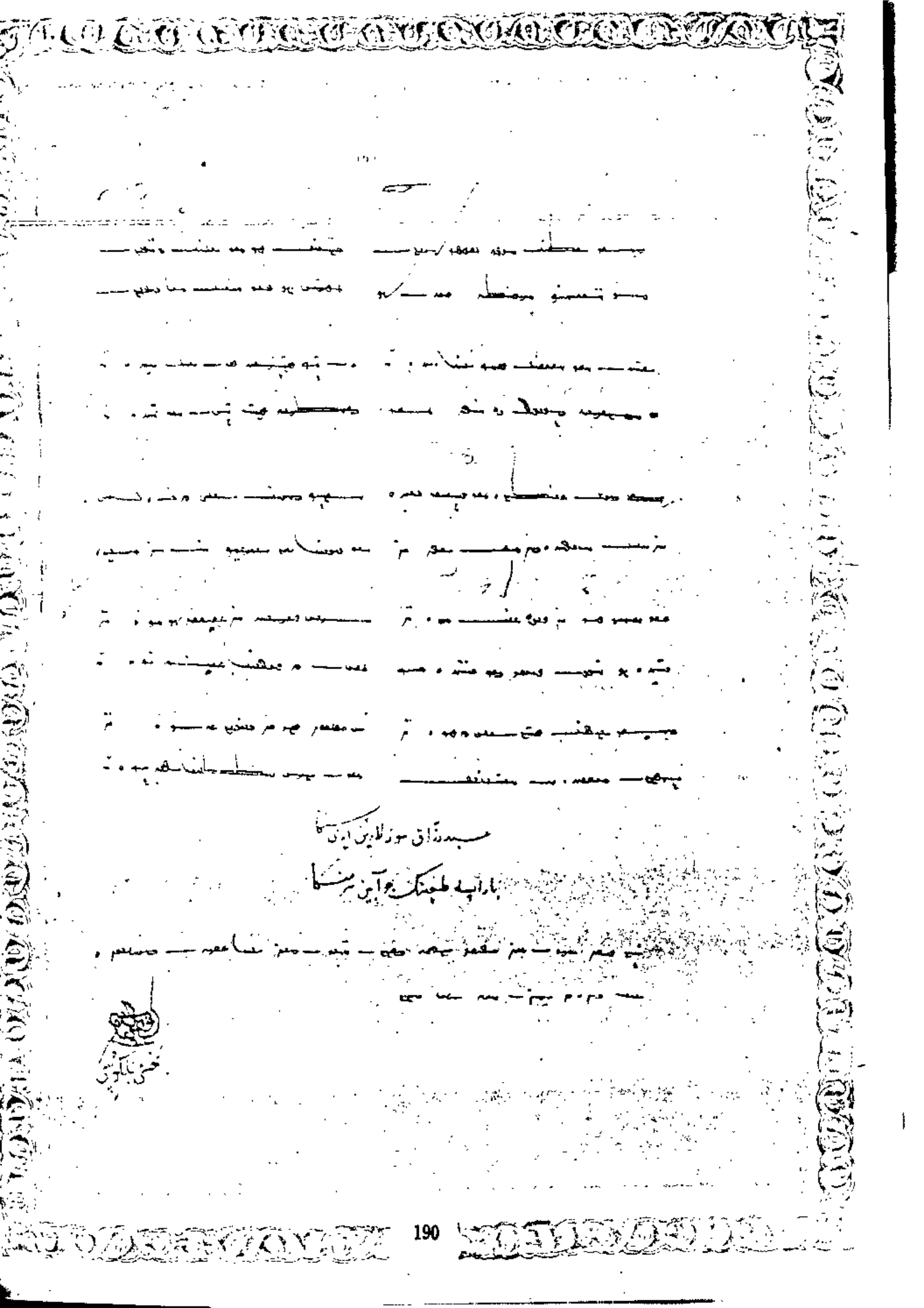

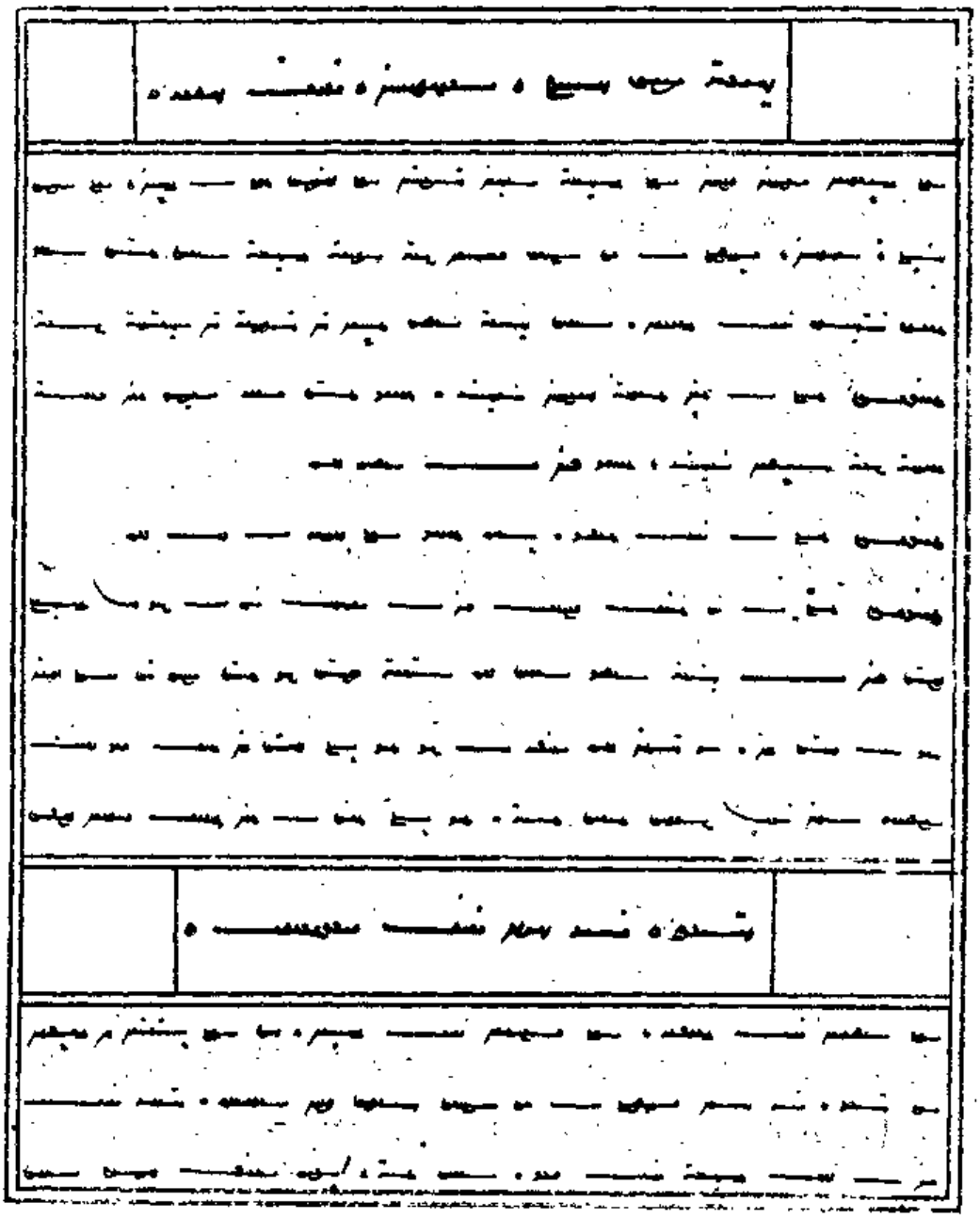

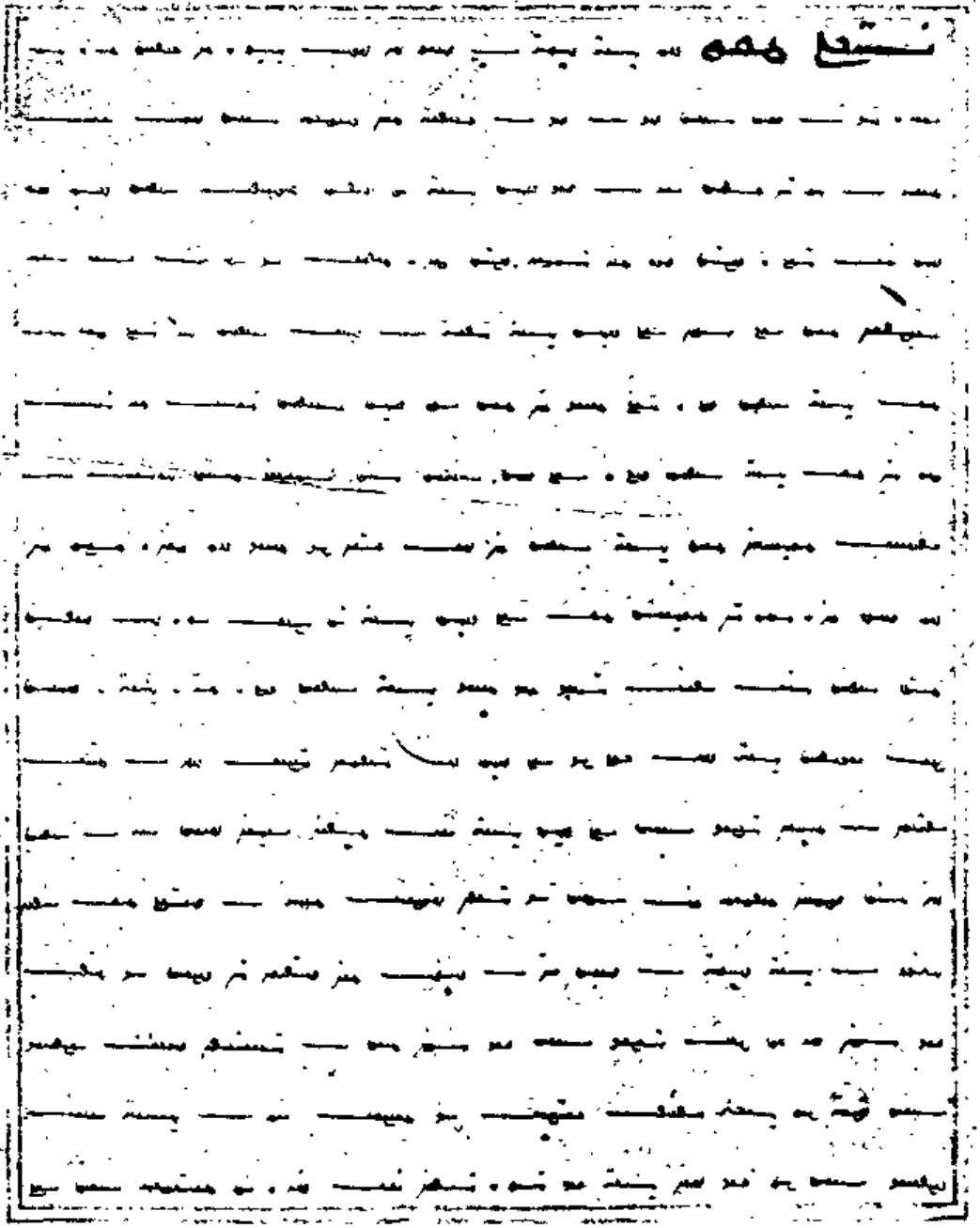

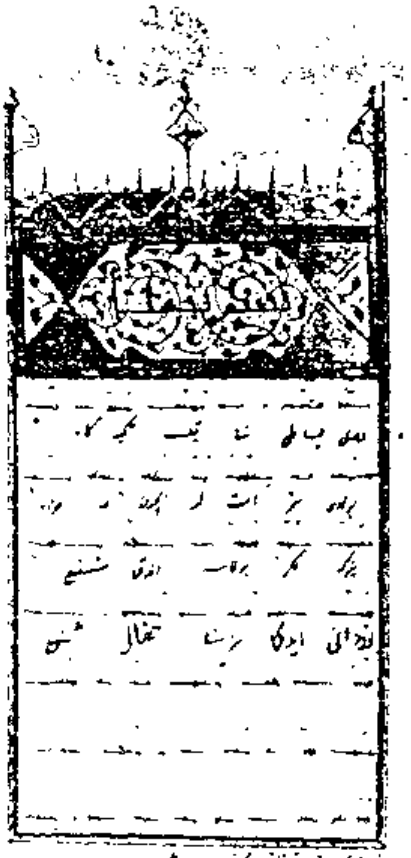

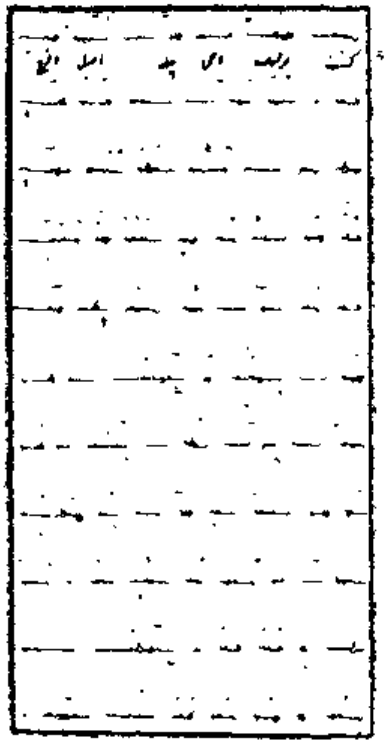

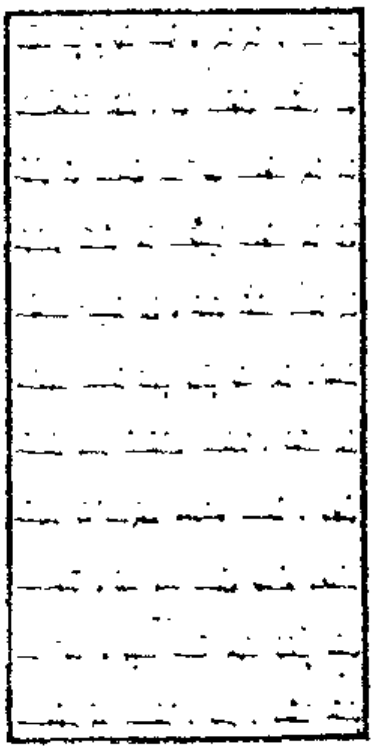

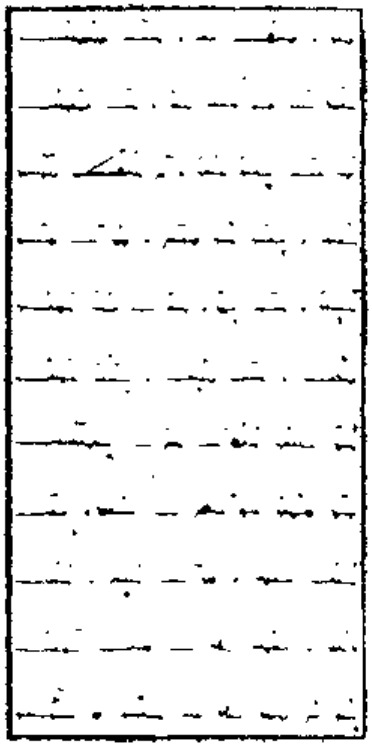

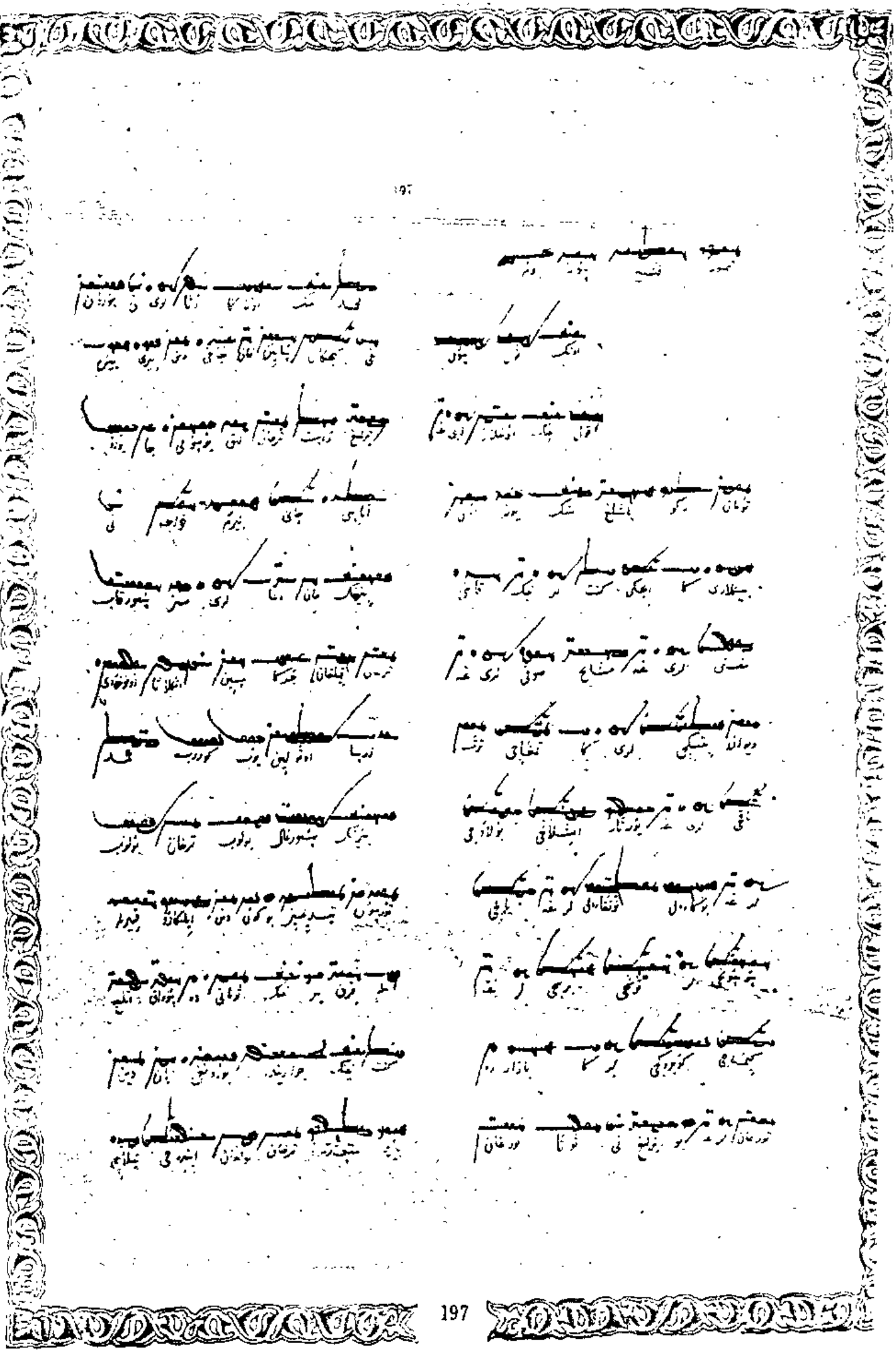

哈密地面西來使臣把格
等
皇帝前叩頭奏奴婢地方風寒土
冷無希罕物件今差使臣將
阿魯骨馬四匹羚羊角三十
枝進貢去了望
天皇帝憐憫怎生
恩賜奏得
聖旨知道

Photographie u. Druck von C. Angerer & Göschl,